Nr 30

Justitieutskottets betänkande i anledning av motioner om ändring av bestämmelserna rörande delgivning.

Motionerna

I motionen 1974:639 av fru Jacobsson m. fl. (m) hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om sådan ändring av delgivningslagen att av denna tydligt framgår att delgivning med ombud endast får ske då ombudet har sin huvudmans uppdrag att ta emot delgivning i processuell mening för hans räkning.

I motionen 1974:969 av fru Lindquist m. fl. (m) hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller att övervakningsnämnd upptas i förteckning över myndigheter som får anlita postverket för särskild postdelgivning (bilaga 2 till delgivningskungörelsen).

Gällande ordning

Bestämmelser om delgivning av handlingar i mål eller ärende hos domstol eller annan myndighet finns i delgivningslagen (1970:428). När delgivning skall ske med enskild person gäller som huvudregel enligt 7 § delgivningslagen att handlingen skall överbringas till honom. Har den med vilken delgivning skall ske ombud i målet eller ärendet bör enligt 11 § handling som ombudet är behörigt att motta överbringas till ombudet. Överbringas handlingen till huvudmannen bör ombudet underrättas härom. I 11 § stadgas vidare att om annat ej följer av fullmakt ombudet är behörigt att motta delgivning av inlagor, beslut och andra handlingar. Detta gäller dock ej handling som avser föreläggande för huvudmannen att infinna sig personligen eller att eljest personligen fullgöra något. I 12 § ges vissa möjligheter att lämna en handling till medlemmar i enskild persons hushåll eller hans hyresvärd eller dennes ställföreträdare om han ej träffas på sitt nämnda hemvist. Vid sådan delgivning gäller att den sökte skall underrättas om delgivningssättet i vanligt brev samt att den som mottagit handlingen skall erinras om att han är skyldig tillse att den sökte får handlingen.

I 3 § lämnas föreskrifter om på vilket sätt delgivning skall ske. Huvudregeln är här att myndighet skall ombesörja delgivningen genom att sända handlingen med posten eller med bud till den sökte varvid som bevis att denne mottagit försändelsen skall begäras delgivningserkännande eller mottagningsbevis (ordinär delgivning). Om det finns anledning att anta att delgivningserkännande eller mottagningsbevis inte kommer att lämnas eller inte kommer att erhållas i tid får myndighet, som Kungl. Maj:t bestämmer,

ombesörja att handlingen lämnas till den sökte i särskild ordning genom postverkets försorg (särskild postdelgivning). Kan delgivning inte ske enligt något av de nämnda alternativen skall stämningsmannadelgivning ske. I särskilda fall kan delgivning också ske genom kungörelse. Vidare gäller enligt 19 § att delgivning anses ha skett om den sökte mottagit handlingen i original eller styrkt kopia eller avskrift oavsett på vilket sätt han fått handlingen.

I delgivningskungörelsen (1970:467) har meddelats vissa kompletterande bestämmelser. Dessa innebär bl. a. följande såvitt gäller ordinär delgivning. Handlingen skall sändas i vanligt brev eller med bud till den sökte. Vid handlingen fogas begäran om skriftligt erkännande av mottagandet. Förekommer anledning till det får handlingen i stället sändas i rekommenderad eller assurerad försändelse eller postpaket med begäran om mottagningsbevis. På mottagningsbeviset lämnas en kortfattad uppgift om handlingens datum, dagboksnummer eller dylikt. Om det anses påkallat kan försändelsen förses med anteckning om att den får utkvitteras endast av adressaten personligen.

Särskild postdelgivning får anlitas av de myndigheter vilka angivits i en till delgivningskungörelsen fogad förteckning. I förteckningen upptas – såvitt nu är av intresse – de allmänna domstolarna, förvaltningsdomstolarna, vissa förvaltningsmyndigheter, åklagarmyndigheterna men inte t. ex. övervakningsnämnderna och andra myndigheter inom kriminalvården. Vid särskild postdelgivning innesluts den handling som skall delges i ett kuvert på vilket bl. a. skall antecknas den söktes yrke eller titel, namn och postadress. Vid kuvertet fästs en särskild blankett till delgivningsbevis. Det finns blanketter bl. a. för särskild postdelgivning i allmänhet och för särskild postdelgivning med personlig delgivning. Försändelsen lämnas till postbefordran som vanligt brev. Den får inte rekommenderas eller assureras.

I allmänhet överlämnas och kvitteras försändelserna vid särskild postdelgivning i samband med de ordinarie brevbäringsturerna. Undantagsvis förekommer att särskilt bud anlitas.

Vad gäller utkvittering av rekommenderade eller assurerade försändelser i allmänhet från postanstalt kan upplysas att personer som av någon anledning inte kan besöka postanstalten har möjlighet att själva kvittera försändelsen och skicka ett bud till anstalten. De kan också utställa en fullmakt för annan person att kvittera ut försändelsen. Rekommenderade försändelser med mottagningsbevis lämnas enligt postreglementet ut endast mot kvitto av adressaten eller av den som har fullmakt från denne.

I praxis har fråga uppstått huruvida delgivning skett när rekommenderad försändelse med mottagningsbevis kvitterats ut av någon med stöd av postfullmakt. Frågan har prövats våren 1973 av regeringsrätten i plenum (utslag 27.6.1973), vars majoritet därvid funnit att behörig delgivning skett den dag försändelsen utkvitterats med stöd av postfullmakt.

Pågående översyn

Den år 1972 tillkallade utredningen (Ju 1972:10) om översyn av delgivningsbestämmelserna m. m. har i dagarna avlämnat ett betänkande (Ds Ju 1974:15) Förenklad delgivning med förslag till vissa ändringar i bl. a. delgivningslagen och delgivningskungörelsen.

I betänkandet framhåller utredningen beträffande det i motionen 1974:639 upptagna spörsmålet att den – med beaktande av regeringsrättens ovannämnda ställningstagande och av en av poststyrelsen ingiven promemoria – anser att delgivning har skett när en rekommenderad försändelse med mottagningsbevis kvitterats ut oavsett om utkvitteringen gjorts av adressaten personligen eller av annan med stöd av postfullmakt. Utredningen föreslår att en sådan regel tas in i delgivningslagen. I anslutning härtill anför utredningen följande.

Som framgår av regeringsrättens utslag kan emellertid en situation uppstå, där en sådan regel leder till rättsförlust för adressaten. Det kan t. ex. förhålla sig så att adressaten har varit bortrest under så lång tid att han inte hinner se handlingen före utgången av tidsfrist som har börjat löpa i och med delgivningen, och fullmäktigen, som själv inte har kunnat nå honom, underlåter att underrätta myndigheten härom.

Det torde inte vara nödvändigt med ett förbehåll i lagregeln och en kontrollorganisation för att komma till rätta med dessa situationer. Utredningen anser att ev. rättsförluster bör kunna förebyggas genom information till allmänheten. I samråd med postverket har utredningen övervägt vilka åtgärder som kan vidtas för att skydda mot rättsförlust i de sällsynta fall av angiven art som det kan gälla. Ett sätt är att förse kuvert för delgivning med en påskrift att det är viktigt att adressaten utan dröjsmål läser igenom handlingarna i kuvertet. På kuvertet bör också stå en uppmaning att, om hinder föreligger, kontakta avsändaren. Utredningen har i samråd med postverket utarbetat ett kuvert med sådan påskrift.

I de fall när postfullmäktig tar kontakt med myndigheten och meddelar att adressaten inte har möjlighet att ta del av försändelsen – han är t. ex. bortrest under längre tid – bör uppgiften tas för god och delgivning ej anses ha skett. När fullmäktigen meddelar att adressaten först vid ett senare tillfälle kan ta del av försändelsen, bedömer myndigheten vilka konsekvenser meddelandet skall föranleda. I regel är tidsmarginalerna så väl tilltagna att delgivningen ändå skall kunna anses fullbordad. I annat fall kan adressaten ges skäligt rådrum eller annan delgivningsform tillgripas.

Postverket har utfäst sig att i sitt cirkulär till lantbrevbärare särskilt understryka betydelsen av att de ser upp med postreglementets bestämmelser att endast adressat eller ombud med postfullmakt äger kvittera ut rek med mottagningsbevis. Vidare överväger postverket huruvida en upplysning om postfullmakt kan tas in i nästa upplaga av Postens trycksak "Sommar kom ihåg", som delas ut till alla hushåll i landet.

I betänkandet föreslår utredningen vidare att den s. k. ordinära delgivningen skall få ökad användning. I samband härmed föreslås att delgivningsformen särskild postdelgivning slopas. Denna delgivningsform har enligt utredningen i praktiken använts nästan enbart av de allmänna dom-

stolarna och över huvud taget inte fått den spridning som man räknade med vid delgivningslagens tillkomst. I stor utsträckning har andra delgivningsformer, framför allt olika slag av ordinär delgivning, visat sig med fördel kunna användas.

Betänkandet är f. n. föremål för remissbehandling.

Utskottet

I motionerna hemställs om vissa ändringar i bestämmelserna om delgivning av handlingar i mål och ärenden hos domstol eller annan myndighet. Berörda bestämmelser finns i 1970 års delgivningslag och delgivningskungörelse.

Ändringsförslagen gäller regler som varit föremål för en nyligen avslutad översyn. Resultatet av översynen har redovisats i ett betänkande (Ds Ju 1974:14) Förenklad delgivning som f. n. remissbehandlas. Mot denna bakgrund anser utskottet det inte vara påkallat att nu ta ställning till de i motionerna aktualiserade spörsmålen. Motionerna bör således inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionerna 1974:639 och 1974:969.

Stockholm den 12 november 1974

På justitieutskottets vägnar
ASTRID KRISTENSSON

Närvarande: fru Kristensson (m), herrar Polstam (c), Larfors (s), Johansson i Växjö (c), Jönsson i Malmö (s), Nygren (s), Schött (m), Nilsson i Visby (s), Fransson (c), Lövenborg (vpk), fru Wiklund (c), fru Andersson i Kumla (s), herrar Petersson i Röstånga (fp) och Mathsson i Fagersta (s).

GOTAB 74 8151 Stockholm 1974